

AVTONOMISTIČNA IZJAVA SLOVENSkih KULTURNIH DELAVCEV LETA 1921.

I.

Naloge slovenskega izseljenskega zgodovinarja bi delil nekako v štiri skupine: 1.) v zbiranje, urejanje in objavljanje podatkov, ki so jih zgodovinarji že s seboj iz domovine prinesli; 2.) črpanje iz tistih virov za slovensko zgodovino, ki so bili včasih od rok, pa so zdaj izseljencem bližji; 3.) v napis zgodovine slovenskega izseljstva in 4.) v raziskovanje tuje zgodovine.

K 2. točki bi pripomnil, da hranijo zlasti rimski in dunajski arhivi ogromno dragocenega gradiva za slovensko zgodovino, ki je še neizrabljeno, rimski arhivi posebej za našo cerkveno, dunajski za našo politično zgodovino. — K 3. točki naj omenim, da so vsaj za severno Ameriko baragoslovci že opravili veliko delo, ki bo služilo za temelj vsej, tudi posvetni začetni zgodovini slovenskega izseljstva; za nadaljna desetletja bo potrebno čimprej pričeti s kritičnim ekscerpiranjem slovenskih izseljenskih časopisov. — Zgodovinsko in narodopisno raziskovanje tujine, zlasti civilizacijsko manj razvite, je nekakšna prirodna dolžnost bolj razvitih narodov. Mnogo pričakujemo od dr. Branke Sušnik, pa tudi sedanji misijonski kader bo morda nadaljeval Baragovo in Knoblarjevo tradicijo.

Najbližja je 1. naloga. Marsikaj je zamujenega. Vzemimo samo primer + Bogumila Remca in + Franceta Kremžarja. Mnogo sta predavala in pripovedovala iz svojih mlajših let, pa si tega niti sama nista, niti niso drugi za njima zapisovali. Teško spominja človek ljudi posamič na njihova napredujoča leta. Toda tisti, ki jim lasje sivijo in so doživeli važne dogodke doma ali so celo pri teh dogodkih sodelovali, naj primejo v roke pero ali pa pričnejo sinovom narekovati spomine. Za generacijo protikomunističnih borcev res še ni prepozno. Okvirno zgodovino piše dr. Debeljak. Podrobne zgodovinske podatke morajo napisati preživeli borci in naj vključ trdnim še letom ne odlašajo! Ohranitev gradiva iz neposrednih virov je čez vse drugo dragocena.

Drugi rod ali tisti samo do polovice prvi rod, ki je spremljal dogodke v otroški ali v še ne dozoreli mladeniški, dekljiški dobi, ne bo napisal dobrih spominov; posebno ne, če nima še drugih virov v pomoč. Posebno pri politični zgodovini in pri zgodovini idejnih pokretov sploh je pa za pojmovanje zgodovinske resnice še prav velika nevarnost na dlani. Politične stranke spreminjajo svoje pisane programe in preden napišejo novega, že v okviru starega programske napredujejo. Pokreti, ki so bili omejeni na eno dejavnost, so svoje zanimanje razširili na druga področja. Nekaterim je žal, kar so nekoč delali, čeprav je bilo morda takrat zelo prav tako, pa jim danes to več ne ugaja. Če vsi ti takrat še niso bili zreli, si tiste dogodke tem rajši slikajo tako, kot jim danes ugaja. Ugaja jim skoraj, da nimajo zgodovinskih virov, ki bi popravljali njihovo današnje mnenje. Zato v najboljši veri, da govorijo čisto resnico, nevede in nehote zgodovino maličijo. Pri bratih Hrvatih je ta reč še bolj razvita.

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA
Zgodovinski odsek

Šesti kulturni večer
v soboto dne 27. julija ob 7 zvečer
salon Bullrich, Sarandí 41, Buenos Aires

Ak. France Erjavac
AVTONOMISTIČNA IZJAVA SLOVENSkih KULTURNIH DELAVCEV

Posebni vabil ni.

“...Nove ideje je prinašal v slovensko politiko ‘Slovanski svet’ (1888-1899), ki ga je izdajal Fran Podgornik (1846-1904)... Podgornik je oživil slovenski narodni program, čigar glavna točka je bila: narodna avtonomija, pri tem pa ni zametaval zgodovinskih državnih prav, marveč je zahteval najprej uveljavljanje narodne avtonomije..., potem je šele pospeševati in podpirati težnje po izvršitvi zgodovinskih državnih prav. Dokazoval je, da z narodno avtonomijo dosežejo Slovenci svojo narodno samostojnost, s hrvaškim državnim pravom pa tudi svojo državnopravno neodvisnost... (Podgornik je deloval za parlamentarno zvezo južnih Slovanov z Mladotiči na podlagi narodnega programa, t. j. narodne avtonomije...”

“...Fran Šuklje je v prvi polovici oktobra 1918 v ljubljanskih dnevnikih priobčil pet člankov o bodoči upravi Jugoslavije, kjer je delil državo v tri avtonomna upravna ozemlja z deželno vlado in deželnim zborom, v okružja, okraje in občine. To je bil prvi podrobni načrt za avtonomijo Slovenije v Jugoslaviji, ki so mu ugovarjali Hribar (deloma), dr. Tavčar in dr. Triller...”

“... Od leta 1861. dalje pa je bilo središče slovenskemu političnemu delovanju v Ljubljani..., ki se je oklepala čeških, poljskih in tirolskih federalistov, to je federalizma v smislu deželne avtonomije in historično — političnih individualitet. Slovenci... so bili razkrojeni na dvoje: kot Slovenci bi morali biti le za narodno avtonomijo, a kot Slovani so se z drugimi slovanskimi federalisti potegovali za deželno avtonomijo proti nemškim centralistom.”

LONČAR: Politično življenje Slovencev,

Deveta prireditev 1957
Šesti kulturni večer
v soboto dne 27. julija ob 7 zvečer
salon Bullrich, Sarandí 41

Ak. France Erjavac:
AVTONOMISTIČNA IZJAVA
SLOVENSkih KULTURNIH
DELAVCEV

Predavanje v okviru
Historičnega odseka.

Deseta prireditev 1957
Šedmi kulturni večer
v soboto dne 19. avg. ob 7 zvečer
župnijska dvorana v Ramos Mejia
UMETNOST RECITACIJE
V okviru Gledališkega odseka.

Vsa ta ustrezna zgodovina ne bi bila nič hudega in bi bila narodnostno celo koristna za dvig zavesti v tujini živečih Slovencev, če bi v domovini nekdo ob prvih virih pisal točno zgodovino. Tega Nestorja pa tam ni. Karkoli je namreč bilo izven marksističnih krogov pozitivnega najdeno, mora zgodovinar zamolčati ali v najboljšem primeru samo omalovažujoče omeniti. Tako je za vse ljudi, od ljudskošolskih učencev in bralcev ljudskih založb do visokošolcev in vseučiliških profesorjev obvezna pristranska zgodovina, ki uči poleg vsega drugega tudi to, da je šele tizem združil jugoslovanske narode v zastopnost in jim pripomogel, vsake mu posebej, do samostojnega razvoja "na političnem, gospodarskem in kulturnem polju".

II.

Čez dvajset let notranjopolitičnih borb in tudi večih skoraj neumljivih kompromisov je nazadnje dovedlo v Jugoslaviji do notranje ureditve države, ki je obljubovala lepši razvoj. Po tem stanju razčiščenja odnosov med posameznimi narodi Jugoslavije je prišel do vlade komunizem, ki pri dotedanjem delu za razčiščenje teh odnosov aktivno ni sodeloval. Tudi potem se je ustavljal pri dotedanjih rezultatih, dasi bi lahko marsikaj izpopolnil, pa nima časa.

Marsikaj je bilo v tej borbi nerealnega, demagoškega. Marsikaj časovno preuranjenega. (Evropski zapad federalizma ne razume, razume samo province in departemente, zlasti pa ne razume nacionalnih federativnih stremeljenj, ker švicarske ali severnoameriške federalne edince niso narodnostno diferencirane.) Začetna Jugoslavija pa je bila zelo odvisna od umevanja zapadnih sil: kako je takrat gledala še Anglija na Irsko! In kako je bil zapadu naravnost klasičen primer pravkar od nas in drugih narodnosti pokopane Avstrije, če vsi niso enoten narod! Šele čas je prinesel svoje.

Čas pa je nosil svoje zelo hitro. Prav ta hitrica je morda kriva, da današnji komentator preteklosti tako rad preteklost že istovetno z neposredno polpreteklostjo. Ena izmed slabosti, ne lastnih slabosti, ampak od zunaj vplivanih slabosti vsakega mladega državnega naroda — in vsaj v omejenem okviru smo Slovenci postali l. 1918 državni narod — je v tem, da nima tradicije v državnosti, ki daje starim državnim narodom tudi pri najbujnejših socialnih in ustavnih spremembah vedno trdne naslone na lastno preteklost.

Ko bomo na prihodnjem kulturnem večeru poslušali citate iz razgovorov, člankov in govorov raznih slovenskih političnih voditeljev, ki današnjim političnim linijam niso prikladni, jih ne bomo obsojali, saj so prav ti voditelji, takrat kot voditelji posameznih skupin, danes idealni predhodniki za najbolj naravno, tudi če si politične skupine. Tudi oni so se razvijali, kot je čas narekoval, ne iz ene ideologije v drugo, pač pa iz ene koncepcije v boljše.

Zgodovinar Fran Erjavca, ki je bil ob mentorstvu rajnega Albina Prepeluha med agitatorji in seveda podpisniki slovenske avtonomistične izjave l. 1921, je danes edini v izseljenstvu živeči soavtor te izjave. Drugi edini še živeči sodpisniki, skladatelj Anton Lajovic je takoj po podpisu svoj podpis korigiral z nejasnimi popravki, ki so bili njegova specialna lastnost in navada.

Gotovo je ta obširna, v glavnem iz spominov, pa vendar tudi s številnimi citati iz sodobnega dnevnega in revialnega časopisja podprta razprava pariškega akademika Erjavca doslej najtehtnejši prispevek iz izseljenstva k naši poavstrijski politični zgodovini. Gotovo je pa tudi, da je inspiriran po lastnem sodelovanju. Avtorju je historični odsek obljubil, da ga ne bo krajšal ali celo popravil. Prav tako bo pa historični odsek rad javnosti posredoval popravke, če jih kdo prinese. Čeprav so tudi sredstva SKA skop odmerjena, za resnico v stvari, ki jo obravnamo, je še vedno nekje dovolj prostora. In noben naš član se stvarne kritike ne brani, ampak si želi stvarnih ugovorov, da more svojo morebitno zmoto popraviti. To je tudi izrečna želja gospoda Erjavca.

M. Marolt.

PROF. DR. IGNACIJ LENČEK
— PETDESETLETNIK —

Dne 18. julija je preteklo petdeset let,, kar so rojnice obstopile zibelko vseučiliškega profesorja dr. Ignacija Lenčka. Gospod profesor, ki je dober latinec, se je morda v teh dneh spomnil iz dijaških let Ovidovega verza: Tempora labuntur, tacitisque senescimus annis; Et fugunt, freno no remorante, dies — čas mineva, neopazno se staramo; dnevi beže in ni ničesar, kar bi jih moglo ustaviti. Bridko življenjsko resnico je napisal stari melanholični Ovid. Le ono o "staranju" bi pri našem profesorju pravilneje izrazili v "zorenje", ko ga vendar vsi vidimo, kako junaško je sredi polnosti življenjskih sil, neumornega dela in ustvarjanja vzdržal srečanje z Abrahamom.

Bolj nas utegne ob naših življenjskih jubilejih zresniti misel, katero je izražal napis na srednjeveških urah: Pereunt et imputantur — ure (dnevi, leta) minejo in se nam štejejo v dolg... Odtod navada, da ob jubilejih pogledamo nazaj v življenje, da vidimo, kaj je ostalo od delovanja in nehanja, česa čas ni požrl, ampak je ostalo za povračilo dolga pred Bogom, pred narodom in posebej pred tistimi, s katerimi nas je usoda povežala h skupnemu delu in življenju.

Naš jubilar je lansko leto slavil svoj srebrnomašniški jubilej, kar pomenja, da je polovica njegovega življenja bilo posvečenega "pro aris" — altarju. Ako vzamemo izraz v nekoliko širšem pomenu, moremo všteti tudi leta njegovega

bogoslovnega študija v Rimu, ki ga je po sedmih letih glavni papeški univerzi dovršil z dvim doktoratom iz sholastične filozofije in teologije. Mladi duhovnik, ki prihaja iz omenjenega zavoda, so zaradi svoje temeljite izobrazbe določeni za gojo srednješolske in akademske mladine, ter zlasti za profesorje na bogoslovnih učiliščih. Prav isto nalogo je ljubljanski škof zaupal tudi mlademu doktoru I. Lenčku: postal je vzgojitelj škofovih zavodih v št. Vidu, kmalu profesor na ljubljanski gimnaziji, nato je prof. J. Ujčič postal beograjski škof, je dr. Lenček prevzel docenturo moralno teologijo na ljubljanski bogoslovni fakulteti.

Kot profesor moralne teologije je mogel naš jubilar ustavitati svoje temeljito bogoslovno znanje in razviti izredne učiteljske sposobnosti. Takoj je bilo opazno, da je prihajal na pravo mesto, da mu je bila filozofska teologija posebno pri srcu in da vedno novim študijem bogati svoj duhovni snov, katero ume modernim potrebam ustreza, če v privlačni obliki predstavi svojim slušateljem.

Ko se je del ljubljanske teološke fakultete preselil v novo zgradbo, je prof. Lenček k moralni teologiji prevzel še dober del filozofskega dela, ki njegovemu spekulativnemu duhovnemu delu odlično ustreza in se prilega njegovemu "radovedni" naravi, katero veseli znanstveno delo in poglobljanje v vedno nove probleme, ki jih prinaša življenje.

To moralno filozofsko oznako nosijo tudi njegovi spisi, katerih nam vedno govori moralist in profesor. Vse, kar prof. Lenček napiše, je vedno in zanimivo. Čitatelj takoj opazi pisateljevo razgledanost in strogo izvedenost, zlasti v dane snovi, zlasti v zanimanjem sledi vsem novim pojavom in strujam njegovega časa. Pred časom so vzbudila med teološkimi izobraženci in zasluzeno priznanje njegovega delovanja v narodnosti in eksistencializmu, ki je imel v okviru Slovenske kulturne akcije. A ne bi mogli naštetih vseh člankov od katerih imajo mnogi značaj celotnih razprav, ki so v zadnjih desetletjih izpod njegovega peresa v vseh publikacijah, zlasti v duhovniškem glasniku "Duhovnem živ-

obrazi in obzorja

ljenju", "Vrednotah", "Meddobju", "Katoliških misijonih", "Glasu", "Družabni pravdi" in drugod.

Po nazoru starih modrijanov pa naj bi življenje vrlega člana družbe ne bilo posvečeno le "pro aris", ampak tudi "pro focus", tudi — ognjiščem. (Pogled v življenje našega jubilarja nam pove, da ob službi altarju tudi javnega dela, — če "ognjišče" vzamemo v širšem pomenu, — ni zanemarjal. Tu imamo predvsem narodno ognjišče, našo narodno skupnost, kjer je bil dr. Lenček že v domovini znan kot delavec v raznih javnih ustanovah, a zlasti se je z ljubozno posvečal vzgojnemu delu med dijaško in akademsko mladino. Tudi v Buenos Airesu je duhovni asistent slovenskim akademikom. Potem je slovensko bogoslovje in teološka fakulteta v zamejstvu drugo ognjišče, ki je od prvega začetka združeno s sodelovanjem prof. Lenčka, ki je po smrti prelata Odarja prevzel tudi vodstvo bogoslovne fakultete na zavodu. Nadaljnje ognjišče je Slovenska kulturna akcija, kateri je prof. Lenček kumoval že v njenih prvih početkih in dve leti vodil tudi njen filozofski odsek. Na vseh teh področjih in sektorjih deluje prof. Lenček kot duhovnik in kulturni delavec z njemu lastno ljubeznivostjo in vedrino tako, da že njegova pojava dvigne srca in poveže udeležence v skupen tovariški krog, v eno ognjišče.

In končno ne prezrimo še mnogih pravih družinskih ognjišč v najožjem pomenu, mnogih slovenskih družin, kjer je prof. Lenček vedno z veseljem pozdravljen in kamor v sivo vsakdanjost s svojim optimizmom in šegavostjo prinaša odih in razvedrilo. V razmerah, v kakršnih živimo, ko skoraj ni več dežele ne kraja, ki ne bi bil napojen s slovenskim znojem in solzami slovenskega človeka, mislimo, da so tudi taki stiki duhovnika z družinami veliko dobro delo.

Tako naš jubilar dobro plačuje svoj dolg Bogu in svojemu narodu. V lepem skladju poteka njegovo delo "pro aris et focus" in mu želimo, da bi tako ostalo še dolgo, do novih višjih jubilejev. Kakor ga do sedaj težave in nepravilne izseljenskega življenja niso podrle, tako naj bo tudi v bodoče. — Per angusta ad augusta!

Iv. A.

naši večeri

PLEČNIKOVA ZRELA LETA

Snov za ta predavanja se je predavatelju tako raztegnila, da je prosil še za en večer in spet so poslušalci dvorano pri Bullrichu napolnili, da je mogel Marolt kar ob akademski četrti začeti.

Začel je tam, kjer je zadnjič nehal, pri regulaciji sektorja Šentjakob—Zoisova cesta, le da tokrat z nasprotni strani in da je tokrat poudaril arhitektonsko oživitve po potresu uničenega trga.

Za tem je predavatelj opisal šišensko cerkev sv. Franciška, obdelal pa zlasti zvonik, ki je iznad strehe izrazito dinamičen in s tem izraz novih Plečnikovih idealističnih hotenj, ki jih bo odslej vedno več.

Če je bil Šentjakob — vkljub nekdanji baročni zaključnosti — zdaj po zvezavi s Zoisovo cesto vabljiv za veliko silhueto, pa je Plečnik to drugače rešil, je še tembolj umetniško prepričljivo okolica Ilirskega stebra, kjer se na vsak korak na levo ali desno, nazaj ali naprej menjava slika, pa je vsaka enako popolna. Za tem je obravnaval predavatelj idejo žal. Slike iz zadnjih časov so marsikaj pojasnile, kar ob zasnovi, pred tridesetimi, dvajsetimi leti še ni bilo očitno.

Po nazornem prikazu nekaterih mlajših sožitij arhitekture in drevja (Sv. Mihael na Barju) smo zagledali na platnu najnovejše načrte; škoda in marsikaj za vedno škoda, da samo v zasnutkih in ne v izvedbi.

Marija Bistriška, Osješki samostan, cerkev v Bosni, sv. Križ v Zagrebu in nazadnje ljubljanski parlament so osnutki, ki v sedanjih razmerah morda res ne bodo dozoreli do izvedbe, ki so pa tako vekovni kot načrti kölnske stolnice, ki so lahko tudi več kot petsto let čakali na izvedbo.

Nazadnje je predavatelj prav za ta zadnja leta mojstrovega delovanja še prav posebej poudaril odvisnost profanih stvaritev od cerkvenih izkušenj in končno po rekapitulaciji povedanega povedal, da je Plečnik sodobni slovenski doprinos k večnostni arhitekturi.

Obe predavanji o Plečniku sta poleg arhitekturnetnika odkrili poslušalcem tudi stvaritev umetnostnega zgodovinarja-strokovnjaka, ki se je v zamejstvu in ob omejenem dostopu do literature lotil natežne naloge pri Plečniku: *analize njegovega stila*. Udeleženci obeh večerov so se predavatelju Marijanu Maroltu mogli zahvaliti samo z aplavzom.

poročamo

NAŠ DOM - 1957

Slovensko podporno društvo v Buenos Airesu je izdalo novo številko revije "NAŠ DOM".

Kasteljanski del urejujeta Nelida Vanda Černič in A. F. Misley, odgovoren pa je zanj Boris Zlobec; slovenski del pa urejujeta Vinko Batagelj, Viktor Černič, odgovoren pa je Ivan Pečenko; upravnik je Branko Ličen, glavni urednik pa je A. F. Misley. Uredništvo in uprava sta v ulici Simbrón 5148.

V članku, ki ga je podpisal A. F. Misley (v kasteljansčini) beremo: "...prosim za slovensko šolo, najprej za svoje mlajše tovariše (otrok je več ko sto) in tudi za ostale mlajše, da bi se mogli naučiti slovensčine, da bi mogli brati, pisati in govoriti, in to kar najbolj popolno, jezik svojih mater in ... da bodo znali recitirati kar najbolj popolno Simona Gregorčiča in Ivana Cankarja... Za vso našo slovensko skupnost... mora biti ustanovitev take šole vprašanje časti — še več, ljubezni... Sedaj imate vi besede: kdaj bomo videli napisno tablo "Despacio — Escuela", toda napis v slovensčini in to tukaj v Buenos Airesu. Vendar se naj slovenskega jezika ne uče samo tisti, ki se ga morejo, ne samo Slovenci in njih sinovi, ampak toliko naših dobrih prijateljev, ki jih imamo in ki še prihajajo med nas... Kje?... In kdaj?"

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA PRIREJA RAZNE KULTURNE VEČERE, ODSEKI SKRBE ZA POSEBNE NASTOPE, V NJENEM OKVIRU SE ODOLJA UMETNIŠKI NARAŠČAJ, IZDAJA KNJIGE, REVIJ IN GLAS.

VSE TO BO ZMOGLA LE, AKO BOSTE REDNO LAČEVALI ČLANARINO IN NAROČNINO!

Svobodna mednarodna akademija ima svoj sedež v Parizu in so njeni člani znanstveni delavci iz dežel za železno zaveso. Med njenimi člani so tudi Slovenci (Fran Erjavec, Rajko Ložar, Marijan Rebek, Stojan Bajič, Fr. Zajdela, Mihelič). Člana sta bila tudi pokojna prelata Josip Turk in Alojzij Odar. Na njuni mesti sta bila letos v marcu izvoljena dr. Tine Debeljak in Marijan Morolt. V juniju se je sešel plenum akademije, ki je njuno izvolitev potrdil.

Dr. Tine Debeljak je bil izvoljen kot literarni zgodovinar in je poslal na zasedanje inauguralno predavanje, ki je bilo tam prebrano. Njegova tema je bila: *Slovensko leposlovje v slovanskih prevodih*. V njem omenja najprej vire in se je poleg poljskih in čeških bibliografij o medsebojnih literarnih stikih naslanjal prav na slovenske bibliografije, leksikone, znanstvene ureditve klasikov, pa tudi najnovejše razprave v povojni Sloveniji, predvsem beleži prof. Dobrovoljec sistematično vse to gradivo. Zgodovinsko deli Debeljak gradivo v tri razdobja: 1. prevodi do l. 1918, 2. do l. 1945 in 3. po l. 1945. Po narodih je razdelil gradivo v tej vrsti: 1. prevodi v hrvaščino; 2. srbsko; 3. bolgarsko; 4. češko; 5. slovaško; 6. lužiškosrbsko; 7. poljsko; 8. ukrajinsko; 9. rusko. Pri povojni je omenil tudi 10. prevode v makedonščino. Le o 11. prevodih v beloruščino ni imel podatkov. V zaključku je povdaril, katere avtorje so največ prevajali in zakaj (Aškerc) ter še posebej podčrtal ogromno prevoditeljsko vneto čehov pred prvo svetovno vojno (imeli so 15 knjižnih izdaj Cankarja). Za časa kraljevine Jugoslavije je bilo manj prevodov, ker se vlada za razširjenje slovenskega leposlovja ni trudila (napol oficilen je bil samo prevod Cankarjevih novel v poljščino). Po drugi svetovni vojni pa je vlada podpirala prevajanje po vidikih vladajoče stranke (prevod Prešerna v ruščino), po razporu s Sovjetsko zvezo pa se je prevajanje omejilo na narode v okviru Jugoslavije (zlasti v hrvaščino in srbsko). Cankar in Župančič sta postala skoraj v celoti v prevodih last teh dveh literatur. Prevajajo pa se tudi dela dobrih klasikov in dela mlajših piscev, ki so sicer kvalitetno dobra, a so izraz ene same ideologije, dočim so dela drugih miselnosti obsojena na neprevajanje (Pregelj, Majcen, Velikonja, itd.).

Akademik Marijan Marolt (izvoljen kot umetnostni zgodovinar) bo imel inauguralno predavanje pri prihodnjem plenumu Akademije in sicer na témo: Arhitekt Jože Plečnik.

Slovenska kulturna akcija svojemu podpredsedniku dr. Tinetu Debeljaku in tajniku Marijanu Maroltu iskreno čestita in se veseli priznanja, ki je bilo z izvolitvijo izkazano njenemu in slovenskemu znanstvenemu delu v zamejstvu.

kronika

— Na predlog dosedanjih vodij odsekov Slovenske kulturne akcije so prevzeli: vodstvo filozofskega odseka dr. Vinko Brumen, literarnega odseka dr. Tine Debeljak in gledališkega odseka Jože Rus.

— V Rimu je umrl prof. Luigi Salvini, izredno razgledan poznavalec svetovne literature, zlasti pa literatur vzhodnoevropskih narodov in velik prijatelj Slovencev. Umrl je star šele 50 let. Obvladal je 20 jezikov in med temi tudi slovenščino. Bil je večkrat v Ljubljani in po prvem obisku v letu 1938 je izdal zbirko novejših lirskih pesmi z naslovom "Liriche slovene moderne." Prevedel je pesmi 24 slovenskih lirikov od Ketteja naprej. Po vojni je l. 1951 izdal knjigo pesmi "Sempreverde e rosmarino", prevode slovenske poezije in napisal obširen uvod, v katerem je podal zgodovinsko kritičen pregled slovenske literature. Bil je uradnik prosvetnega ministrstva v Rimu in je na tem

mestu veliko storil za slovensko šolstvo v Italiji ter za poglobitev stikov s slovensko kulturo. Zadnja leta je bil potisnjen ob stran, prezigodnja smrt pa je vzela Slovence velikemu prijatelja v Italiji.

doma in po svetu

— Dunajska gledališča (Burgtheater, Josefstadttheater, Volkstheater) so sklenila ustanoviti "Kolegij dunajske dramaturgije." Njegova naloga je uravnati repertoarno politiko dunajskih gledališč. Dodeljen mu je poseben svet inozemskih dopisnih članov, ki imajo nalogo, da predlagajo gledališčem dela iz domače dramske literature. Za dopisnega člana iz Jugoslavije je bil imenovan slovenski pisatelj Filip Kalan - Kumbatovič, profesor na ljubljanski akademiji za gledališko umetnost.

— Družinska revija Mladika v Gorici je v junijskem zvezku objavila v leposlovnem delu prispev-

ŽE IZŠLO:

- I. MEDDOBJE III — 1/2
- II. FRANCE BALANTIČ
poezije
- III. MEDDOBJE III, 3/4
- IV. Zorko Simčič: ČLOVEK NA
OBEH STRANEH STENE

TIK PRED IZIDOM:

- V. France Papež: OSNOVNO
GOVORJENJE — poezije

V TISKU:

- VI. VREDNOTE
- VII. Stanko Kociper: ...IN SVET
SE VRTI NAPREJ

IZIDE V OKTOBRU 1957:

- VIII. MEDDOBJE III, 5/6

V NOVEMBRU 1957:

- IX. Ruda Jurčec:
LJUBLJANSKI TRIPTIH

Do konca leta 1957 bodo tako naročniki imeli v rokah vse publikacije tretjega letnika.

PROSIMO, DA NAROČNIKI
ČIMPREG PORAVNAJO
NAROČNINO!

ke: Naši tabori (Jože Peterlin), Zbogom, gospod profesor (Zora Saksida), Izpod Triglava na Himalajo (Mirko Javornik), Mož z otroki (Stanko Janežič), Gobavec (Judita Rozman), Kaj pa naši očetje (Ivan Teuerschuh). Pesmi so prispevali Ljubka Sorli, Zdravko Ocvirk, Bruna Pertot, Ferruccio Jakomin in Branislava Zemlja. Martin Jevnikar je napisal oceno Janeževe Zgodovine slovenskega slovstva. Ta številka revije obsega 16 strani.

— Državna založba Slovenije v Ljubljani je sklenila izdati Zbrana dela Otona Župančiča. Prva knjiga je že izšla in sta jo uredila Josip Vidmar in Dušan Pirjevec. Dela bodo izhajala v zbirki Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev.

— Kot redna knjiga knjižne zbirke Kmečka knjiga v Ljubljani je izšlo novo delo pisatelja Antona Ingoliča, povest: Ugasla dolina.

— Kranjska slovenska katoliška jednota v Združenih državah je najstarejša slovenska ameriška podporni organizacija in ima 174 krajevnih podružnic z nad 45.500 članov. Njeno premoženje znaša nad 11 milijonov dolarjev in ima lastno tedensko glasilo "Amerikanski Slovenec" z naklado 18.000 izvodov.